

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej [...] przy ul. [...] w G.

przeciwko Fundacji "O." w G.

o zapłatę,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim
postanowieniem z 8 grudnia 2023 r., V Ca 422/23,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

[SOP]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 8 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wystąpił do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44¹ k.p.c. o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa Wspólnoty Mieszkaniowej [...] przy ul. [...] w G. przeciwko Fundacji „O.” w G. o zapłatę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 44¹ k.p.c. stanowi podstawę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości,

w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. O przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2).

W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2018 r., III KO 54/18 wskazano, że przez "dobro wymiaru sprawiedliwości" należy rozumieć potrzebę ukształtowania w opinii społecznej przekonania o obiektywnym działaniu sądów i zachowaniu bezstronności w rozpoznaniu każdej sprawy. Z uwagi na wyjątkowy charakter instytucji przekazania, stanowiącej odstępstwo od zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy, niedopuszczana jest wykładnia rozszerzająca.

Nie ulega wątpliwości, że przesłanka "względu na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego", powinna być oceniana w odniesieniu do sądu jako takiego, do zbiorowości sędziów danego sądu, a nie do konkretnego sędziego. Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przepis art. 44¹ k.p.c. ma na względzie przeszkody dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do poszczególnego sędziego, czy poszczególnych sędziów, gdyż w tym przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie. Podstaw stosowania omawianego przepisu nie należy utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego.

Okoliczności dotyczące sędziego referenta mogą być podstawą zastosowania art. 49 k.p.c.; wówczas sprawę rozpoznaje inny sędzia tego samego sądu. Gdy natomiast sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy, może wystąpić do sądu przełożonego o wyznaczenie innego sądu równorzędnego w trybie art. 44 k.p.c.

Sąd wnioskujący ograniczył się do przytoczenia twierdzeń wnioskodawcy, że przekazania sprawy innemu sądowi wymaga dobro wymiaru sprawiedliwości

i wzięty pod uwagę społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Wnioskodawca zaznaczył, że jego zdaniem referent nie został wyłączony od rozpoznania a nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności; w sprawie będzie zachodziła nieważność postępowania.

Zdaniem Sądu Najwyższego, o konieczności przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, o którym mowa w art. 44¹ § 1 k.p.c., nie może świadczyć ewentualne zaistnienie przesłanek wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy. Podstaw stosowania art. 44¹ § 1 k.p.c. nie należy bowiem utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 listopada 2020 r., V CO 213/20, z 28 września 2021 r., II CO 72/21).

Ponadto Sąd Najwyższy zauważa, że w systemie prawa stanowionego, obowiązującym w Polsce, orzeczenia sądów, nawet mające postać uchwał Sądu Najwyższego lub orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, nie są źródłem prawa, a zatem nie mogą być powoływane jako podstawa prawna wniosku ani rozstrzygnięcia o wniosku.

Wniosek nie spełnia zatem przesłanek art. 44¹ § 1 k.p.c., dlatego orzeczono jak w sentencji postanowienia.

(K.W.)

[ał]